

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.
1903 Budapest, Pf.: 314/15.
Tel: (06-1) 443-5573 Fax: (06-1) 443-5733
IRM: 33-104, 33-140 IRM Fax: 33-133
E-mail: orfkvezeto@orfk.police.hu

Szám: 27231/2008. RP.

Tárgy: alapvető jogot sértő
rendőri intézkedés
elleni panasz elbírálása

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva, budapesti lakos által benyújtott panasz tárgyában folytatott eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület 53/2008. (VIII. 04.) számú állásfoglalása megállapításaira – az alapjogot súlyosan sértő rendőri intézkedés ellen benyújtott panaszt

elutasítom.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. tv. (a továbbiakban : Ket.) 109. § (2) bekezdésére – fellebbezésnek helye nincs, az ellen közvetlen bírósági felülvizsgálatnak van helye. A keresetlevelet jelen határozat közlésétől számított harminc napon belül, hatóságomon keresztül lehet benyújtani a Fővárosi Bírósághoz a Ket. 109. § (1) bekezdése, valamint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 326. § (7) bekezdése alapján.

A határozatot kapják:

1. Panaszos
2. Független Rendészeti Panasztestület
3. Budapesti Rendőr-főkapitányság vezetője
4. BRFK V. kerületi Rendőrkapitányság vezetője
5. BRFK VII. kerületi Rendőrkapitányság vezetője
6. Irattár

INDOKOLÁS

A panaszos 2008. május 9-én 19 óra 15 perc körüli időpontban a Budapest, V. kerületben került igazoltatásra. Panaszos a Kossuth téren megrendezésre kerülő „*Béke napja*” elnevezésű politikai rendezvény felé tartott, amikor a helyszínre érkező vendégek előszűrése és a rendezvény biztosítása céljából csapatszolgálati berendelésen részt vevő rendőrök igazoltatták. Az eseményről készült rendőri jelentés szerint panaszos a rendőri felszólításnak nem tett eleget, aminek következtében az intézkedő rendőr ismételten felszólította a „Törvény nevében” szavakkal, illetve ismertette panaszossal, hogy ismételt tagadás esetén, személyazonosságának megállapítása céljából előállítható. A hivatkozott rendőri jelentés szerint panaszos ezt követően minősíthetetlen szavakkal, ismételten megtagadta az igazolást.

Ezt követően (19 óra 20 perckor) az előállító jármű megérkezett, majd panaszos 19 óra 30 perckor a Budapesti Rendőr-főkapitányság VII. Kerületi Rendőrkapitányság ügyeletes tisztjének átadásra került, ahol a csomagátvizsgálás során táskájából előkerült személyi igazolványa. A BRFK VII. kerületi fogdájába 20. 00 órakor került befogadásra. 21 óra 45 perctől került sor panaszos orvosi vizsgálatára, amelynek során megállapítást nyert, hogy sérülése nem keletkezett. Panaszos adatait 21 óra 54 perckor prioritálták. A BRFK VII. Kerületi Rendőrkapitányság fogdájából, mint előállító helyiségből letéti tárgyainak átadását követően panaszos 22 óra 20 perckor került elbocsátásra.

A meghallgatási jegyzőkönyv szerint 22 óra 15 perckor személyazonosság igazolásával kapcsolatos köteleességek megszegése szabálysértés ügyben panaszos meghallgatása elkezdődött. Panaszos előadta, hogy a rendőri jelentésben szereplő szavakat nem mondta a rendőröknek, és a szabálysértés elkövetését sem ismerte el. A meghallgatási jegyzőkönyv szerint 22 óra 30-kor a meghallgatást befejezettek nyilvánították. A meghallgatást végző rendőr jelentése egybeesik a meghallgatási jegyzőkönyvben foglaltakkal. Jelentésében előadja továbbá, hogy mivel a határozat meghozatalára a BRFK V. Kerületi Rendőrkapitányság Igazgatásrendészeti Osztály szabálysértési előadója volt illetékes, annak megérkezéséig további intézkedésre panaszossal szemben nem került sor.

A BRFK V. Kerületi Rendőrkapitányság szabálysértési határozatát panaszos 2008. május 10-ei dátummal vette át, amelyen az átvételt tanúsító aláírása is szerepel. Az előállításról szóló igazolás szerint panaszos előállítására 2008. május 9-én 19 óra 15 perctől 2008. május 10-én 01 óra 50 percig tartott.

Az események kapcsán panaszos az alábbi rendőri intézkedésekre vonatkozóan nyújtotta be panaszát a Független Rendészeti Panasztestülethez:

- 2008. május 9-én történt igazoltatásának és előállításának törvényes oka nem volt;
- a terhére rótt szabálysértési cselekményt (személyazonosság igazolásával kapcsolatos kötelezettségek megszegése) nem követte el;
- előállítása során mindvégig jogellenesen tartották fogva.

A Testület a panaszban foglaltak alapján alapjogot súlyosan sértő intézkedésként állapította meg azt a tényt, miszerint panaszost a szabálysértési meghallgatást követően 22 óra 30 perctől 01 óra 50 percig, vagyis 3 óra 20 perc időtartamban fogvatartották.

A bejelentő panaszai megalapozatlanok.

II.

Döntésem meghozatala során figyelembe vettem a Független Rendészeti Panasztestület bejelentő panaszra kapcsán hozott állásfoglalását, az Alkotmánybíróság vonatkozó határozatait, illetve az ügyben keletkezett iratokat, jelentéseket.

1. Mint ahogy az a Panasztestület állásfoglalásában is megállapítást nyert, 2008. május 9-ére bejelentett rendezvények biztosítására Budapest rendőrfőkapitánya 2008. május 9-én fokozott ellenőrzést rendelt el Budapest területén. A fokozott ellenőrzés célja az Alkotmányban biztosított gyülekezési jog szabad gyakorlásának biztosítása, a rendezvényt megzavarni kívánó személyek kiszűrése, a jogellenes cselekményt elkövető személyek előállítására. Ezen ellenőrzésre az Rtv. 30. §-ában foglaltak biztosítanak lehetőséget.¹

A panaszos által kifogásolt rendőri intézkedés, vagyis az előállítás az Rtv. 29. § (1) bekezdésén (igazoltatás)², valamint az Rtv. 33. § (2) bekezdés a) pontján (igazolást megtagadó személy előállítására)³ alapult. A rendelkezésre álló iratokból és a Testület állásfoglalásából is egyértelműen megállapítható, hogy a panaszos igazoltatása és előállítása a hatályos törvények szerint történt, vagyis jogszerű, szakszerű és indokolt volt.

A Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (a továbbiakban: Alkotmány) 40/A. § (2) bekezdése⁴ a Rendőrség alapvető feladataként határozza meg a közbiztonság és a belső rend védelmét. A feladat ellátása, vagyis a belső rend és a közbiztonság rendészeti eszközökkel történő védelme a jogsértő magatartást tanúsítók jogainak korlátozásával jár.

Az ügyben eljáró rendőrök az elrendelt előszűrést végezték, és ennek keretében került sor panaszos igazoltatására, aminek állampolgári kötelessége lett volna magát alávetni.⁵ Mivel vele szemben egyenruhás rendőrök intézkedtek, intézkedésük jogszerűségének kétségbevonására, az intézkedés jogszerűtlenségére indok nem volt. Egyetértve a Testület azon megállapításával, miszerint nem elfogadható panaszos azon hivatkozása, hogy „rendőrnek látszó személyek”, illetve „a rendőri egyenruhával visszaélő személyek” igazoltatták, ugyanis az egyenruhás rendőrökről mind az egyenruha, mind az azon elhelyezett

¹ Rtv. „30. § (1) A Rendőrség a bűncselekmény elkövetőjének elfogása és előállítása, vagy a közbiztonságot veszélyeztető cselekmény vagy esemény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott nyilvános helyen vagy a közterület kijelölt részén az oda belépőket vagy az ott tartózkodókat igazoltathatja.”

² Rtv. „29. § (1) A rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani. „

³ Rtv. „33. § (2) A rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, a) aki a rendőr felszólítására nem tudja magát hitelt érdemlően igazolni, vagy az igazolást megtagadja;”

⁴ Alkotmány „40./A. § (2) A Rendőrség alapvető feladata a közbiztonság, a közrend és az államhatár rendjének védelme.”

⁵ Rtv. „19. § (1) A jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek - ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik - mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.”

azonosító jelvény alapján az adott helyen, adott időben megállapítható volt rendőri minőségük.

Mivel panaszos az igazolást ésszerű indokok nélkül, tudatosan tagadta meg, továbbá a rendőrségi meghallgatása során is megkérdezte, hogy azt „*miért is adta volna oda?*”, megállapítható, hogy az Rtv. 33-ának (2) bekezdésében foglalt előállításra jogszerűen került sor.

2. A panaszos személyes szabadságának korlátozásával kapcsolatosan az alábbiakat állapítottam meg. A Testület által panaszos előállítása kapcsán az Rtv.-ben rögzített arányosság követelménye⁶, illetve a személyes szabadság korlátozásáról rendelkező jogszabályi hely⁷ került további vizsgálatra. Az eljárásban kifogásolt rendőri intézkedések valóban érintették a panaszos személyes szabadságát, amire törvényes keretek között, az előírásoknak megfelelően került sor. Az Alkotmány 55. § (1) bekezdése mondja ki, hogy csak a törvényben meghatározott okokból és a törvényben meghatározott eljárás alapján lehet valakit személyes szabadságától megfosztani.⁸

A Testület is elismeri a fogvatartás első 3 órájában elvégzett cselekmények (csomagátvizsgálás, személyi adatok priorálása, orvosi vizsgálat, szabálysértési meghallgatás) jogosságát, azonban súlyosan aggályosnak, egyúttal jogsértőnek tartja azt a tényt, miszerint panaszost az iratok, jegyzőkönyvek időpontjaiból igazolhatóan szabálysértési meghallgatásának lezárását követően még további 3 óra 20 perc időtartamban fogvatartották.

Jelen esetben a személyi szabadság korlátozására a már hivatkozott Rtv. 33. § (2) bekezdése alapján került sor. Panaszos előállítása során az Rtv. 33.§ (3) bekezdésében előírt 8 óra időtartam nem került sem meghosszabbításra, sem túllépésre.⁹

A panaszossal szemben a Szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény (Sztv.) 76.§ (1)¹⁰ bekezdése alapján ún. „*azonnalos szabálysértési eljárás*” folytattak le, erre tekintettel a panaszos súlyos alapjogsérelmére, véleményem szerint nem került sor. Az ilyen esetekben – a kialakított gyakorlat szerint – a hatóság a rendelkezésére álló iratok és bizonyítékok alapján a szabálysértési eljárást az előállítás időtartamán belül folytatja le. Az eljárás magában foglalja a tényállás teljes körű tisztázása érdekében a szükséges meghallgatások elvégzését, illetőleg az ügydöntő határozat meghozatalát is.

⁶ Rtv. „15. § (1) A rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.

(2) Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.”

⁷ Rtv. „17. § (1) A Rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja. „

⁸ Alkotmány „55. § (1) A Magyar Köztársaságban mindenkinek joga van a szabadságra és a személyi biztonságra, senkit sem lehet szabadságától másként, mint a törvényben meghatározott okokból és a törvényben meghatározott eljárás alapján megfosztani.”

⁹ Rtv. „33.§ (...) (3) A Rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.”

¹⁰ Sztv. „76. § (1) A rendőrség a szabálysértési hatóság, bíróság vagy az egészségügyi szerv elé állíthatja azt, (...) b) akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható”

A fenti bejelentett rendezvény biztosításától függetlenül 2008. május 09-én 15 óra 20 perckor a Budapest, V. kerület Egyetem térről 6 személyt – köztük kínai és indiai állampolgárokat is – állítottak elő a BRFK V. Kerületi Rendőrkapitányságára, ahol velük szemben szintén azonnalos szabálysértési eljárást kellett lefolytatni. Kiemelendő körülmény, hogy az előállított személyekkel szemben az eljárásra a BRFK V. Kerületi Rendőrkapitányság, mint szabálysértési hatóság volt illetékes, ahol ebben az időben 1 fő szabálysértési előadó állt rendelkezésre. Az előállított 6 fővel szemben lefolytatott azonnalos szabálysértési eljárásban tehát az 1 fő illetékes előadó járt el. Az eljárási cselekmények lezárását követően az érdemi határozatok kihirdetésére, majd átadására, illetve a 6 fő elbocsátására 2008. május 10-én 00 óra 55 perckor került sor. A fentiekben részletezett 6 fővel szembeni folytatott eljárással párhuzamosan azonnalos eljárás indult panaszossal szemben is. A szabálysértési eljárás során az eljárási cselekmények lefolytatására a BRFK VII. kerületi Rendőrkapitányságon került sor. Figyelemmel arra, hogy időközben a BRFK V. kerületi Rendőrkapitányságon az illetékes szabálysértési előadó már korábban megkezdett eljárást folytatott, panaszost a BRFK X. Kerületi Rendőrkapitányság állományában szolgálatot teljesítő – berendelt – szabálysértési előadók hallgatták meg, előkészítve az eljárási iratokat az érdemi döntés meghozatalára.

Álláspontom szerint a szabálysértési hatóság eljárása, mely a Testület szerint az előállított alapjogát megsértette azzal, hogy a meghallgatást követően késedelmesen hozott határozatot, nem volt jogszabálysértő, tekintettel arra, hogy az Sztv. 76. § (4) bekezdése szerint *„Az eljáró hatóság az előállítással a személyi szabadságot csak az előállítás céljának eléréséhez szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja nem valósult meg, ezt az időtartamot a hatóság vezetője egy alkalommal négy órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a személyi szabadságot korlátozó intézkedés kezdetétől kell számítani.”* Jelen esetben az előállítás célja az azonnalos eljárás lefolytatása volt, melyre a fent említett Sztv. 76.§ (1) bekezdés b) pontja alapján az illetékes szabálysértési hatóságnak lehetősége, illetve intézkedési kötelezettsége volt. Az azonnalos eljárást akkor lehet lefolytatottnak és befejezettnak tekinteni, amikor az ügy érdemében határozathozatalra kerül sor. Nincs jogszabályi előírás és kötelezettség arra vonatkozóan, hogy az előállított meghallgatását követően azonnal szabadítani kellene, hiszen a meghallgatás az azonnalos eljárás egyik eljárási cselekménye.

Az érdemi határozat meghozatalára az elkövetés helye szerint illetékes BRFK V. Kerületi Rendőrkapitányság, mint szabálysértési hatóság nevében, annak szabálysértési előadója volt jogosult¹¹, aki miután a szolgálati helyén a 6 fővel szemben indult eljárást lefolytatta, átment a BRFK VII. Kerületi Rendőrkapitányságra, ahol a rendelkezésre álló iratok alapján meghozott ügydöntő határozatot panaszos részére kihirdette és részére átadta. Ezt követően került sor panaszos igazolással történő elbocsátására.

A fentieket vizsgálva megállapítom, hogy az ügybe eljárni jogosult szabálysértési előadó, miután a BRFK V. Kerületi Rendőrkapitányságon 6 fővel szemben indult szabálysértési eljárást lefolytatta és őket 2008. május 10-én 00 óra 55 perckor szabadon bocsátotta, a rendelkezésére álló legrovidebb időn belül döntést hozott panaszos ügyében is,

¹¹ Sztv. 38.§ (2) Ha az eljárás gyorsabb és eredményesebb lefolytatása indokolja, szabálysértési ügyben az eljárás alá vont személy tartózkodási helye, munkahelye, szolgálati helye, az elkövetés helye, továbbá a cselekmény felderítésének helye szerint illetékes szabálysértési hatóság is eljárhat.

melyet helyben kihirdetett és a fenti napon 01 óra 50 perckor panaszos igazolással elbocsátásra került.

Fentiek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

III.

A Független Rendészeti Panasztestület a panaszos által 2008. május 14-én előterjesztett panaszt megvizsgálta, és az alapján a vizsgált ügyben alapjogot súlyosan sértő intézkedés tényét állapította meg.

A Panasztestület megállapításaival részben az előzőekben kifejtett, részben pedig az alábbi – az állásfoglalás egyes konkrét megállapításaihoz fűzött – indokok alapján nem értek egyet.

- *„Ezzel szemben azonban a fogvatartás második felében – a panaszos meghallgatását követően – már nem merült fel olyan körülmény, ami a panaszos személyes szabadságának korlátozását indokolta volna.”*

A rendelkezésemre álló iratokból megállapítható, hogy a kifogásolt idő, vagyis a fogvatartás második felében történt meg a szabálysértési határozat írásba foglalása és panaszossal való ismertetése. Panaszos meghallgatására, illetve a határozat meghozatalára az V. Kerületi Rendőrkapitányság leterheltsége ellenére is, a lehető leggyorsabban, de még az előállítási időn belül sor került.

- *Az Alkotmánybíróság 66/1991. (XII.21.) AB határozatában foglaltak, miszerint: „az egyes korlátozó rendelkezések csak akkor fogadhatók el alkotmányszerűnek, ha az általuk elérni kívánt és alkotmányosan elismert célhoz képest a korlátozás szükségszerű és arányos.”*

Az eset körülményeire tekintettel megállapítható, hogy a panaszossal szemben alkalmazott személyi szabadság korlátozása a fent kifejtett indokok (személyazonosság igazolásának megtagadása) alapján szükségszerű volt. Mivel panaszos az igazolás megtagadásával szabálysértést követett el, ellene szabálysértési eljárást indítottak. Az eljáró hatóság a jogszabályokban biztosított 8 (+ 4 óra) időtartamot a személyi szabadság korlátozásától a határozat meghozataláig nem merítette ki, hiszen az intézkedés 2008. május 9-én 19 óra 15 perckor kezdődött és 2008. május 10-én 01 óra 50 perckor fejeződött be. A korlátozás időtartama tehát 6 óra 35 perc, ami a szabálysértési eljárásra előírt 8 órás határidőn belül van, így a panaszos indokolatlan fogvatartása nem állapítható meg.

- *„A testület mindezekre figyelemmel a konkrét ügyben úgy foglal állást, hogy az előállítás indokoltsága és arányossága, egyúttal okszerűsége mindaddig fennállt, amíg panaszos személyazonosságát nem igazolták, illetve az ezzel összefüggő, általa elkövetett szabálysértéssel kapcsolatban meg nem hallgatták. Ezt követően – a Testület álláspontja szerint – fogvatartásának okai megszűntek, ezt még az az esetleges körülmény sem indokolja, ha a meghallgatást követő fogvatartás ideje alatt a szabálysértési határozatot leírták és azt részére átadták, illetve átvették. A Testület álláspontja szerint azt a részére – adatainak rögzítését követően – akár postai úton is kiküldhették volna, de akár úgy is megtehették volna, hogy a személyes szabadság*

korlátozását megszüntetik és az eljárás alá vont panaszos pl. a folyosón várakozik, amíg a határozat elkészül.”

- *„A meghallgatási jegyzőkönyvön ugyanakkor az is szerepel, hogy a hatóság a szabálysértési határozatot külön íven szövegezi meg, amit postai úton fognak kézbesíteni. Ezt a közlést a panaszos külön is tudomásul vette és a jegyzőkönyvön aláírta. Ennek alapján a Testület szerint különösen aggályos, hogy a panaszost ezt követően is fogvatartották.”*

Jelen eljárásban az előállítás célja az azonnali eljárás lefolytatása és határozathozatallal történő befejezése volt, amelyre az Sztv. 76.§(1) bekezdés b) pontja alapján az illetékes szabálysértési hatóságnak lehetősége nyílik. Az azonnali eljárást akkor lehet lefolytatottnak és befejezettnek tekinteni, ha az ügyben érdemi határozat meghozatalára kerül sor. Arra vonatkozóan, hogy az előállított meghallgatását követően azonnal szabadítani kellene, jogszabályi kötelezettség nincs. A meghallgatás az eljárási egyik eleme, ami alapján, továbbá a rendelkezésre álló bizonyítékok figyelembe vételével került sor a határozat meghozatalára. Mint ahogy azt a fentiekben kifejtettem, panaszos személyi szabadságának korlátozására a jogszabályokban előírt időtartamon belül került sor.

- *A fogdanapló és a panaszos részére kiadott igazolás egymásnak ellentmondó adatokat tartalmaz. Az igazolás szerint a panaszos előállítása 2008. május 10-én 01:50-ig tartott, ehhez képest a fogdanapló szerint a fogdából előző nap (tehát május 9-én) 22: 20-kor elbocsátották.”*

Álláspontom szerint az előállítási idő nem a fogdából történő elbocsátás idejéig tart, hanem mindaddig, amíg az előállítás céljának elérésével az előállítás elbocsátásáról nem dönt az arra illetékes személy. Jelen esetben tehát a határozat hozatalára jogosult V. kerületi szabálysértési előadó határozat hozatalát követően, annak átvétele után azonnal elbocsátotta panaszost.

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 40./A.§ (2)bekezdése, az 55. § (1) bekezdése;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 15.§, 17.§ (1) bekezdése, 19.§ (1) bekezdése, 29. § (1) bekezdése, a 30. § (1) bekezdése, a 33. § (2)-(3) bekezdései;
- a Szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény 38.§ (2) bekezdése, 76.§ (1) és (4) bekezdései;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 109. § (1)-(2) bekezdése;
- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 326. § (7) bekezdése

Budapest, 2008. augusztus 21.

**Dr. Bencze József r. altábornagy
sk.**